

**Odbor organizační a právní a krajský živnostenský úřad
Oddělení vnitřních věcí**

Dobrovolné svazky obcí
(Metodický materiál upravující založení, zrušení, zánik a změny
v průběhu činnosti dobrovolných svazků obcí)

Založení a vznik svazku obcí

Právní úprava

- Obecná ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku týkající se právnické osoby (§ 118 a násl.)
- Zákon č. 128/2000 o obcích, ve znění pozdějších předpisů, (§ 49 a násl.)
- Hospodaření dobrovolných svazků obcí se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů
- Správní řád č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Obce mají právo být členy dobrovolného svazku obcí **za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů**.

Obce mohou **vytvářet svazky obcí**, jakož i **vstupovat do svazků obcí již vytvořených**. Členy svazku obcí mohou být **jen obce**.

Svazek obcí je **právnickou osobou**, která vede účetnictví podle zákona o účetnictví.

Předmětem činnosti svazku obcí mohou být **zejména**:

- a) úkoly v oblasti školství, sociální péče, zdravotnictví, kultury, požární ochrany, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, cestovního ruchu a péče o zvířata,
- b) zabezpečování čistoty obce, správy veřejné zeleně a veřejného osvětlení, shromažďování a odvozu komunálních odpadů a jejich nezávadného zpracování, využití nebo zneškodnění, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod,
- c) zavádění, rozšiřování a zdokonalování sítí technického vybavení a systémů veřejné osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti daného území,
- d) úkoly v oblasti ochrany ovzduší, úkoly související se zabezpečováním přestavby vytápění nebo ohřevu vody tuhými palivy na využití ekologicky vhodnějších zdrojů tepelné energie v obytných a jiných objektech ve vlastnictví obcí,
- e) provoz lomů, pískoven a zařízení sloužících k těžbě a úpravě nerostných surovin,
- f) správa majetku obcí, zejména místních komunikací, lesů, domovního a bytového fondu, sportovních, kulturních zařízení a dalších zařízení spravovaných obcemi.

Založení svazku obcí

- Svazek obcí zakládají **jen obce** na základě **smlouvy o vytvoření svazku obcí**. Smlouva je platná okamžikem podpisu a účinná dnem přijetí jejího návrhu všemi účastníky, nestanoví-li smlouva jinak (jinak = pozdější účinnost). Smlouva by měla obsahovat obecné náležitosti smluv, tedy vymezení jednotlivých účastníků smlouvy (název obce, sídlo, identifikační číslo) včetně uvedení osob oprávněných jednat jménem zakladatelů (obvykle starostové, ale může být kdokoliv, kdo není omezen na svéprávnosti), projev vůle založit dobrovolný svazek obcí včetně vymezení názvu, sídla a předmětu činnosti svazku, datum a podpisy. Součástí této smlouvy nebo

stanov je také určení, **kdo jsou první členové statutárního orgánu. Smlouva a stanovy** musí být před podpisem **schváleny zastupitelstvy všech zakládajících obcí (§ 84 odst. 2 písm. e) zákona o obcích)**, jinak jsou neplatné. Smlouva musí obsahovat doložku dle § 41 zákona o obcích. Přílohou smlouvy musí být **stanovy** svazku obcí.

Stanovy svazku obcí

Přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí jsou stanovy, ve kterých musí být minimálně uvedeno:

- název a sídlo členů svazku obcí, (součástí názvu by mělo být uvedeno, že se jedná o svazek obcí - § 132 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)
- název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti,
- orgány svazku obcí, způsob jejich ustavování, jejich působnost a způsob jejich rozhodování včetně určení nejméně tříčlenného orgánu svazku obcí, který schvaluje účetní závěrku svazku obcí sestavenou k rozvahovému dni podle zákona o účetnictví,
- majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí,
- zdroje příjmů svazku obcí,
- práva a povinnosti členů svazku obcí,
- způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí,
- podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu,
- obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek obcí vytvořily.

Vznik svazku obcí

- Svazek obcí vzniká zápisem do rejstříku svazku obcí, který provede krajský úřad příslušný podle sídla svazku obcí, a to na základě návrhu na zápis do rejstříku, který podává **osoba zmocněná zakladateli svazku obcí**. Účastníkem řízení při vzniku svazku je osoba zmocněná obcemi, které jsou členy svazku obcí.
- Krajský úřad na základě návrhu vydá rozhodnutí o zápisu svazku obcí do rejstříku.
- Svazek obcí vzniká dnem - získává právní subjektivitu, kdy rozhodnutí krajského úřadu o zápisu do rejstříku nabylo právní moci.

Do rejstříku svazku obcí je zapisováno:

- den vzniku svazku obcí
- den jeho zrušení s uvedením právního důvodu den zániku
- název a sídlo svazku obcí
- identifikační číslo
- předmět činnosti
- orgány, kterými svazek obcí jedná a jméno, příjmení a adresa bydliště osob vykonávajících jejich působnost
- způsob, jakým statutární orgán svazek obcí zastupuje
- vznik a zánik funkce osob vykonávajících působnost statutárního orgánu.

Dokumenty, které je zapotřebí krajskému úřadu předložit pro zápis svazku obcí do rejstříku svazku obcí

- Návrh na zápis do rejstříku
 - návrh podává osoba zmocněná obcemi, které jsou členy svazku obcí (jméno, příjmení, trvalé bydliště či doručovací adresa). Přičemž osoba zmocněná

může být uvedena přímo ve smlouvě o vytvoření svazku obcí, nebo na zmocňovací listině podepsané všemi zakládajícími členy svazku obcí.

- Smlouva o vytvoření svazku obcí a stanovy s podpisy osob oprávněných jednat jménem zakladatelů a razítky
- Určení statutárního orgánu
 - součástí smlouvy nebo stanov musí být určení, kdo jsou první členové statutárního orgánu (alespoň jméno a příjmení a trvalé bydliště)
 - na samostatné listině pak uvést u členů statutárního orgánu jméno, příjmení, trvalý pobyt a datum narození (datum narození požaduje krajský úřad z důvodu provázání údajů s registrem obyvatel ROB)
- Usnesení zastupitelstev všech členských obcí, kterými byla schválena smlouva o vytvoření svazku obcí a stanovy (usnesení může znít takto: zastupitelstvo obce.....schvaluje založení dobrovolného svazku obcí s názvem..... a zároveň schvaluje smlouvu o vytvoření svazku obcí a stanovy svazku obcí a pověřuje osobu..... /nejčastěji starostu, ale může být jakákoliv jiná plně svéprávná osoba/ k zastupování obce ve svazku obcí).
- Doklad o oprávněnosti osoby k jednání jménem člena (obvykle usnesení zastupitelstva o zvolení starosty obce, písemné zmocnění pro jinou osobu na základě rozhodnutí rady obce nebo zastupitelstva)

Změny v průběhu činnosti svazku

Změní-li se stanovy svazku či zapisované údaje v průběhu činnosti svazku, je povinen svazek obcí, respektive statutární osoba či osoba pověřená, neprodleně tuto skutečnost oznámit krajskému úřadu, který změnu zapíše do veřejného rejstříku svazku obcí a registru osob a pokud se změnou stanov nemění registrační údaje, stanovy jen založí do sbírky listin a svazek obcí o přijetí změny stanov, jenž nemění registrační údaje, jen vyrozumí.

- v případě změny údajů obsažených ve stanovách (změna názvu, sídla svazku a jiných ustanovení stanov)

1. zastupitelstva členských obcí nejprve projednají návrh dodatku ke stanovám, popřípadě úplné nové znění stanov, které v celém rozsahu nahradí stanovy ze dne....

2. poté nejvyšší orgán svazku obcí, dle stanov svazku obcí, schválí dodatek ke stanovám, popřípadě schválí nové úplné znění stanov, jehož přílohou mohou být usnesení zastupitelstev členských obcí o projednání předmětného dodatku - *přílohu krajský úřad jen doporučuje, není nutností dokládat. Doporučení vychází jen z opatrnosti v případě majetkových a jiných soudních sporů členů svazku obcí se svazkem....* **Ke schválení změny stanov je zapotřebí získat nejméně dvoutřetinovou většinu všech hlasů členských obcí** – není-li ve stanovách upraven vyšší počet hlasů pro schválení (§ 50 odst. 3 obecního zřízení).

Pro úspěšné zaregistrování bude nutné krajskému úřadu předložit:

- Návrh na zapsání změny do rejstříku svazku obcí, který podává svazek obcí prostřednictvím statutární osoby svazku obcí. Forma návrhu není daná. Doporučujeme uvést co svazek obce navrhuje zapsat (čeho se změna týká), od kdy nastávají účinky změny.
- Usnesení oprávněného orgánu svazku obcí schvalovat změny stanov, z něhož vyplyne řádné schválení předmětného dodatku ke stanovám, či úplné nové znění stanov s uvedením hlasovacího kvora (popřípadě prezenční listiny)

- Dodatek ke stanovám, či úplné nové znění stanov,
- U změny týkající se sídla svazku obcí se navíc doloží souhlas vlastníka nemovitosti se sídlem svazku obcí.

Změna sídla svazku obcí bude do rejstříku svazku obcí zapisována s konstitutivní účinností, tedy přemístění sídla svazku obcí bude účinné až ode dne zápisu do rejstříku svazku obcí (§ 142 občanského zákoníku). Krajský úřad svazek obcí vyrozumí o dnu zápisu změny sídla do rejstříku svazku obcí + přiloží aktuální výpis z rejstříku svazku obcí.

VZOR DODATKU v příloze č.1

- v případě změny statutárních osob:

Pro úspěšné zaregistrování změny statutárních osob bude nutné krajskému úřadu předložit:

- Návrh na zapsání změny do rejstříku svazku obcí, který podává svazek obcí prostřednictvím statutární osoby svazku obcí.
- doklad (usnesení oprávněného orgánu svazku obcí s uvedením hlasovacího kvora) o ustanovení (zvolení) osob vykonávajících působnost orgánů, kterými svazek obcí jedná spolu s prezenční listinou v souladu se stanovami - s uvedením jejich jména, příjmení, adresy trvalého pobytu, data narození a údaje o dni vzniku nebo zániku jejich funkce (obecně je dnem vzniku funkce den ustanovení /volby/ dané osoby, ale může být i pozdější)

Vznik funkce statutárního orgánu bude do rejstříku svazku obcí zapisován s deklaratorní účinností, tedy bude vázán na den zvolení statutární osoby oprávněným orgánem svazku obcí, nebo na den účinnosti uvedený v návrhu na zápis změny, který bude podepřen usnesením oprávněného orgánu svazku obcí. Krajský úřad svazek o zápisu změny vyrozumí + přiloží aktuální výpis z rejstříku svazu obcí.

Zrušení a zánik svazku obcí

Právní úprava

- ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku – díl 3 právnické osoby

Zrušení svazku obcí

- Právnická osoba se zrušuje právním jednáním, uplynutím doby, rozhodnutím orgánu veřejné moci nebo dosažením účelu, pro který byla ustavena, a z dalších důvodů stanovených zákonem.
- O dobrovolném zrušení právnické osoby rozhoduje její příslušný orgán.
- Před zánikem svazku obcí se vyžaduje **likvidace**, pokud její celé jmění nepřechází na právní nástupce.

Zánik svazku obcí

- Právnícká osoba zapsaná do veřejného rejstříku zaniká dnem výmazu z veřejného rejstříku.

Likvidace a výčet některých úkolů likvidátora

Na likvidaci se použije ustanovení § 187 - § 209 občanského zákoníku

Nejprve **zastupitelstva členských obcí svazku** obcí schválí zrušení svazku obcí s likvidací a následně:

- 1) **Příslušný orgán svazku** dle stanov rozhodne o zrušení svazku obcí a jeho likvidaci. Příslušný orgán povolá likvidátora. Likvidátorem může být jen osoba způsobilá být členem statutárního orgánu. Likvidátorovi je možné určit odměnu. V případě, že ve stanovách není upraven způsob rozdělení likvidačního zůstatku, rozhodne nejvyšší orgán svazku obcí při vstupu do likvidace i o způsobu vypořádání likvidačního zůstatku.
Usnesení příslušného orgánu bude znít takto: valná hromada či shromáždění a podobně... svazku obcí se usnesla na zrušení svazku obcí a vstupu svazku obcí do likvidace ke dni.....a zároveň ke stejnému dni ustanovuje likvidátora jméno.....příjmení.....datum narození....., trvale bytem..... Určuje odměnu likvidátora poměr hlasování (pro, proti, zdržel se).
- 2) Likvidátor bez zbytečného odkladu podá krajskému úřadu návrh na zápis o vstupu svazku do likvidace. Po dobu likvidace užívá svazek svůj název s dodatkem „v likvidaci“ (žádost je formou průvodního dopisu s přílohou - usnesení příslušného orgánu viz. bod 1 + usnesení zastupitelstev členských obcí o zrušení svazku obcí)
- 3) Likvidátor oznámí vstup právnické osoby do likvidace všem známým věřitelům.
- 4) Likvidátor sestaví ke dni vstupu právnické osoby do likvidace zahajovací rozvahu a soupis jmění právnické osoby. Likvidátor vydá proti úhradě nákladů soupis jmění každému věřiteli, který o to požádá.
- 5) Likvidátor zjistí majetkový stav (pohledávky, závazky vůči státu, jiným fyzickým a právnickým osobám).
- 6) Likvidátor vyhotoví konečnou zprávu o průběhu likvidace, v níž uvede, jak bylo s likvidační podstatou naloženo (likvidační podstata je veškerý majetek), a též návrh na použití likvidačního zůstatku (likvidační zůstatek je zbylý majetek po uhrazení všech dluhů věřitelům). K témuž dni likvidátor sestaví účetní závěrku. Likvidátor k účetní závěrce připojuje podpisový záznam.
- 7) Likvidační zůstatek se rozdělí způsobem určeným ve stanovách. Jestliže svazek obcí ke dni vstupu do likvidace nemá žádný majetek, likvidátor sepiše čestné prohlášení, že pr. osoba nevlastní ke dni vstupu do likvidace žádný majetek, nemá pohledávky ani závazky, tedy nebyla zajištěna žádná likvidační podstata ani likvidační zůstatek.
- 8) Konečnou zprávu, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrku předloží likvidátor ke schválení tomu, kdo jej povolal do funkce. (orgánu, který jej ustanovil) Výmazu právnické osoby z veřejného rejstříku nebrání, že nebyly tyto dokumenty schváleny.
- 9) Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku (faktickým rozdělením a vypořádáním podílu na likvidačním zůstatku), převzetím likvidační podstaty věřiteli, nebo jejím odmítnutím.
- 10) Likvidátor podá do třiceti dnů od skončení likvidace návrh na výmaz svazku obcí z veřejného rejstříku ke krajskému úřadu.

Dokumenty, které je třeba předložit krajskému úřadu:

1. fáze

- návrh na zápis vstupu svazku do likvidace (podává likvidátor)
 - k návrhu je nutné přiložit zápis (usnesení) z jednání příslušného orgánu, který rozhodl o zrušení svazku likvidací a jmenování likvidátora + prezenční listinu + usnesení zastupitelstev členských obcí svazku o zrušení svazku obcí s likvidací.
 - svazek obcí bude v názvu užívat dovětek „v likvidaci“
 - krajský úřad zapíše zrušení svazku obcí a vstup do likvidace do rejstříku svazku obcí a ROS a svaze obcí o zápisu změny vyrozumí + přiloží aktuální výpis z rejstříku svazku obcí

2. fáze

- návrh na výmaz svazku z rejstříku podává likvidátor do 30. dnů od skončení likvidace.
- K návrhu na výmaz budou přiloženy níže uvedené doklady:
 - konečná zpráva o průběhu likvidace (uvedení, jak bylo s likvidační podstatou naloženo - vypořádání majetku, pohledávek, závazků a návrh na rozdělení likvidačního zůstatku)
 - zápis z jednání příslušného orgánu, kterému byla předložena konečná zpráva o likvidaci, návrh na použití likvidačního zůstatku a účetní závěrka (§ 205 obč.zák.)
 - prezenční listina
 - čestné prohlášení likvidátora, že svazek obcí nemá žádný majetek ani závazky a dále že jeho existence není vázána na dotace (to jen v případě, že byl likvidátorem zjištěn nulový majetek nulové závazky a pohledávky)
 - potvrzení o zrušení účtu v bance
 - souhlas správce daně s ukončením činnosti a výmazem pr. osoby z rejstříku (§ 238 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád),

– krajský úřad vydá rozhodnutí o zániku svazku obcí (právní mocí tohoto rozhodnutí zaniká právní osobnost svazku obcí).

Nezapomenout na zajištění uchování písemností dle ustanovení § 3 odst. 1 písm. h) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě (dohoda s příslušným archivem)

Příloha č.1

možný VZOR – varianta 1

Dodatek č. 1
ke stanovám svazku obcí (název).....IČ, ze dne.....

I.

Na základě usnesení (uvést oprávněný orgán svazku obcí dle stanov např. valné hromady, shromáždění apod.) č..... ze dne..... o změně sídla svazku obcí a po předchozím projednání na zastupitelstvech členských obcí, se **stanovy svazku obcí** mění takto:

Čl. č. III. stanov – sídlo – nově zní:

3.

V ostatním se stanovy ze dne (ve znění dodatků – jsou-li) nemění. Tento dodatek je platný dnem schválení..... a účinný ode dne zápisu změny sídla do rejstříku svazku obcí vedeným krajským úřadem.

V.....dne.....

Za svazek obcí.....podpis a razítko oprávněného orgánu svazku obcí

Popřípadě podpisy všech členů svazku obcí

V případě, že přistupuje nový člen do svazku obcí

VZOR č. 1 varianta 2

Dodatek č..... ke stanovám svazku obcí.....název, IČ.....ze dne... (ve znění dodatků- jsou-li)

Tento dodatek uzavírají:

Svazek obcíse sídlem.....IČO.....zastoupený.....

na straně jedné

a

Obec, se sídlem.....IČO.....zastoupená.....

na straně druhé jako obec dodatečně přistupující do svazku obcí

I.

(Oprávněný orgán dle stanov)..... usnesením č.ze dne.....schválil vstup obce do svazku obcí.

II.

Obec, která dodatečně přistupuje do svazku, prostřednictvím svého zástupce:

- a) prohlašuje, že v plném rozsahu přistupuje ke Smlouvě o vytvoření dobrovolného svazku obcí ze dne a k platným stanovám včetně dodatků.
- b) se zavazuje dodržovat povinnosti vyplývající ze Smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí a platných stanov, které jsou její přílohou.

III.

Stanovy svazku obcí se mění takto:

1) Čl. I. stanov – členové svazku obcí, se doplňuje o obec.....se sídlem.....IČO.....

2) V ostatním se stanovy ze dne nemění.

Tento dodatek ke stanovám svazku obcí, jež promítá přistoupení obce do svazku obcí, byl schválen *(uvést oprávněný orgán svazku obcí ke schválení změn stanov)* dne..... po předchozím projednání v zastupitelstvech členských obcí, a to s účinností ode dne*(činnost musí být stejná či pozdějším, než datum podpisu smlouvy)*

Nedílnou součástí dodatku je usnesení zastupitelstva přistoupivší obce č..... ze dne.....

V dne.....

za svazek obcí.....jméno, podpis, razítko

za přistupující obec.....jméno, podpis, razítko obce